

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2026. gada 8. jūlijā

Senāts šādā sastāvā: senators referents Māris Leja, senatori Aivars Uminskis un Inese Laura Zemīte

rakstveida procesā izskatīja krimināllietu sakarā ar: 1) apsūdzētā /Persona C/ un viņa aizstāves zvērinātas advokātes Kristīnes Groznes-Kļusovas; 2) apsūdzētā /Persona E/ aizstāves zvērinātas advokātes Ingas Lauces; 3) apsūdzētā /Persona G/ aizstāves zvērinātas advokātes Lolitas Vinogradovas; 4) apsūdzētā /Persona I/ aizstāves zvērinātas advokātes Agneses Sevastjanovas; 5) apsūdzētā /Persona K/ aizstāves zvērinātas advokātes Veras Lipskas; 6) apsūdzētā /Persona M/ un 7) apsūdzētās /Persona N/ kasācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 13. augusta lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Ekonomisko lietu tiesas 2023. gada 24. marta spriedumu

[1.1] /Persona I/, personas kods /Personas kods A/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 320. panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 4 gadiem, atņemot tiesības ieņemt valsts amatpersonas amatus uz 5 gadiem, un naudas sodu 6200 *euro*;

[1.2] /Persona N/, personas kods /Personas kods B/,

atzīta par vainīgu Krimināllikuma 320. panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīta ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem 6 mēnešiem, atņemot tiesības ieņemt valsts amatpersonas amatus uz 5 gadiem, un naudas sodu 6200 *euro*;

[1.3] /Persona K/, personas kods /Personas kods C/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 320. panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem, atņemot tiesības ieņemt valsts amatpersonas amatus uz 5 gadiem, un naudas sodu 6200 *euro*;

[1.4] /Persona G/, personas kods /Personas kods D/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 320. panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem, atņemot tiesības ieņemt valsts amatpersonas amatus uz 5 gadiem, un naudas sodu 6200 *euro*;

[1.5] /Persona E/, personas kods /Personas kods E/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 320. panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem, atņemot tiesības ieņemt valsts amatpersonas amatus uz 5 gadiem, un naudas sodu 6200 *euro*;

[1.6] /Persona M/, personas kods /Personas kods F/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 320. panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem, atņemot tiesības ieņemt valsts amatpersonas amatus uz 5 gadiem, un naudas sodu 6200 *euro*;

[1.7] /Persona C/, personas kods /Personas kods G/,

atzīts par vainīgu Krimināllikuma 320. panta trešajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem, atņemot tiesības ieņemt valsts amatpersonas amatus uz 5 gadiem, un naudas sodu 6200 *euro*.

[2] Ar Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 13. augusta lēmumu Ekonomisko lietu tiesas 2023. gada 24.marta spriedums atstāts negrozīts.

[3] Par Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 13. augusta lēmumu kasācijas sūdzības iesnieguši: 1)apsūdzētais /Persona C/ un viņa aizstāve K. Grozne-Kļusova; 2)apsūdzētā /Persona E/ aizstāve I. Lauce; 3)apsūdzētā /Persona G/ aizstāve L. Vinogradova; 4)apsūdzētā /Persona I/ aizstāve A. Sevastjanova; 5)apsūdzētā /Persona K/ aizstāve V. Lipska; 6)apsūdzētais /Persona M/ un 7)apsūdzētā /Persona N/, lūdzot atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā vai kriminālprocesu izbeigt.

Pamatojot kasācijas sūdzībās izteikto lūgumu, sūdzību iesniedzēji norādījuši šādus argumentus.

[3.1] Tiesa nepamatoti atzinusi, ka apsūdzība par Krimināllikuma 320. panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu atbilst Kriminālprocesa likuma 20., 405. un 527. panta prasībām, jo tajā nav norādīti vai pietiekami konkretizēti šādi apstākļi:

1) kādas darbības par pieņemto mantisko labumu (kukuli) apsūdzētajiem kā muitas amatpersonām bija vai nebija jāveic, tajā skaitā saistībā ar kādu muitas procedūru tas pieņemts, un kā izpaudusies dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana;

2) personas, kuru interesēs apsūdzētie pieņēmuši mantisku labumu;

3) konkrētas darbības, kuras apsūdzētie veikuši par pieņemto mantisko labumu;

4) kukuļdevēju identitāte;

5) ka mantisks labums pieņemts tieši (nepastarpināti) no kukuļdevējiem (tiesa šo apsūdzībā nenorādīto faktu nepamatoti ir atzinusi par pierādītu);

6) apsūdzēto loma noziedzīgajā nodarījumā, tajā skaitā kā izpaudusies noziedzīgā nodarījuma izdarīšana personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās noteiktā laikā un vietā.

Tāpat apsūdzībā nav ievērotas tiesu prakses pētījumā „Tiesu prakse krimināllietās pēc Krimināllikuma 320., 321., 322., 323. panta” izvirzītās prasības norādīt:

1) kādus valsts vai pašvaldības pienākumus apsūdzētie pildīja;

2) kādas valsts amatpersonas pilnvaras viņiem bija piešķirtas;

3) saskaņā ar kādiem likumiem vai uzliktu uzdevumu šīs tiesības un pilnvaras bija noteiktas.

Tiesa, izvērtējot apsūdzību, nav ņēmusi vērā arī Senāta 2022. gada 10. novembra lēmumā lietā Nr. SKK-123/2022 norādīto, ka ir būtiski noteikt, par kuru tieši lēmumu vai amata pienākuma izpildi tika dots kukulis.

Apsūdzētā /Persona I/ aizstāveskasācijas sūdzībā papildus ir norādīts, ka /Persona I/ konsekvēnti norādījis, ka apsūdzību nesaprot, taču tiesa aprobežojusies vien ar argumentu, ka viņam ir augstākā izglītība, tādēļ viņš nevar nesaprast apsūdzību. Tādējādi tiesa ir pārkāpusi vienlīdzības principu, kas paredz vienotu procesuālo kārtību visām procesā iesaistītajām personām neatkarīgi no viņu sociālā stāvokļa, tautības un izglītības.

[3.2] Tiesa ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma būtiskus pārkāpumus pierādījumu izvērtēšanā.

[3.2.1] Tiesas konstatējums, ka transportlīdzekļu vadītāji naudu pirms muitas procedūras ievietoja dokumentos, bet apsūdzētie, pārbaudot šos dokumentus, naudu paņēma sev, nav pamatots ar pierādījumiem. Tāpat no nolēmuma nav saprotams, kā tiesa noteikusi kukuļa pieņemšanas laiku un tā saikni ar konkrētu dienesta darbību vai bezdarbību. Muitas dienesta darba organizācijas apraksts ir pretrunā ar tiesas secinājumu, ka dokumentu pārbaude notika pirms muitas procedūras uzsākšanas un apsūdzētie varēja pieņemt kukuli „tieši no kukuļdevēja rokām”.

Tiesa, neesot pierādījumiem, prezumējusi, ka apsūdzētie bija vienojušies par kukuļņemšanu.

[3.2.2] Tiesa nepareizi piemērojusi Kriminālprocesa likuma 125. panta pirmās daļas 2. punktu, jo, pamatojot apsūdzēto vainīgumu, kļūdaini piešķīrusi prejudiciālu nozīmi spriedumiem, kas pieņemti vienošanās procesā starp prokuroru un citām personām.

[3.2.3] Liecinieces /Persona O/ un /Persona P/ ir liecinājušas par kukuļu pieņemšanu, tomēr pie kriminālatbildības netika sauktas. Prokurors nav tiesīgs patvaļīgi lemt par personu atbrīvošanu no kriminālvajāšanas, nepamatoti atvieglojot sev pierādīšanas pienākumu kriminālprocesā.

[3.2.4] Atzīstot /Persona M/ vainīgumu, tiesa: 1) nav pienācīgi motivējusi, ka viņš nolēmumā norādītajos četros datumos veicis tajā aprakstītās koruptīvās darbības, un 2) nav norādījusi, kurā videoierakstā ietvertās ziņas pierāda, ka viņš ir persona, kura 2021. gada 7. aprīlī paņēma no slēpņa kukuļos saņemto naudu.

[3.2.5] Tiesa apsūdzētā /Persona G/ vainīgumu nepamatoti ir pamatojusi ar liecinošo personu nekonkrētām liecībām, lai gan netika noskaidrots, kuru personu interesēs, kad, kādā apmērā un par kādu dienesta darbību vai bezdarbību mantisks labums dots, un kuras personas bija kukuļdevēji. Tādēļ tiesa nepamatoti secinājusi, ka apsūdzētā darbībās konstatējamās visas Krimināllikuma 320. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses pazīmes.

[3.2.6] Lietā esošajā videoierakstā nav redzams, ka apsūdzētā /Persona N/ no transportlīdzekļu vadītājiem būtu ņēmusi naudu vai kāda persona to viņai būtu devusi. Kratīšanā pie apsūdzētās netika atrasta nauda, kā arī kriminālprocesā netika iegūti citi pierādījumi, kas apstiprinātu viņas piedalīšanos kukuļņemšanā.

[3.2.7] Tiesa nav pienācīgi izvērtējusi apsūdzētā /Persona I/ norādīto, ka viņa pirmstiesas procesā sniegtās liecības iegūtas spīdzināšanas rezultātā, un nepamatoti aprobežojusies ar norādi, ka sūdzības par to nav iesniegtas. Tiesa nav izvērtējusi to, ka /Persona I/ pēc aizturēšanas diennakti pavadīja Valsts ieņēmumu dienesta telpās bez miega un ēdiena, sēžot krēslā, un šajā laikā tika pratināts trīs reizes. Vienīgi formāla tiesas norāde par sūdzību neesību nav atzīstama par vispusīgu šī jautājuma izvērtējumu.

[3.3] Tiesa ir nepareizi piemērojusi Krimināllikuma 320. pantu.

[3.3.1] Atzīstot, ka apsūdzēto rīcībai ar saņemto naudu nav nozīmes, tiesa nav ņēmusi vērā Krimināllikuma 320. pantā ietverto prasību konstatēt saikni starp kukuļa pieņemšanu un konkrētu dienesta darbību vai bezdarbību.

[3.3.2] Tiesa nepamatoti atzinusi, ka kukuli iespējams pieņemt no nenoskaidrotas personas par nenoskaidrotu darbību. Kasatoru ieskatā, lai mantisku labumu atzītu par kukuli, jānoskaidro tā došanas mērķis, bet kukuļdevējs ir vienīgais, kurš par to var liecināt. Izskatāmajā lietā šis mērķis netika noskaidrots.

[3.3.3] Tiesa nepamatoti atzinusi, ka transportlīdzekļu vadītāju dokumentos ievietotā nauda uzskatāma par kukuli, nevis par dāvanu likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” izpratnē.

Tiesa nav izvērtējusi, vai dāvanu pieņemšana varētu būt kvalificējama saskaņā ar Krimināllikuma 325. pantu.

[3.3.4] Tiesa nepamatoti atzinusi, ka apsūdzībā norādītie faktiskie apstākļi atbilst muitas kontroles punkta amatpersonu pienākumiem, jo nav ņēmusi vērā, ka dokumentu pārbaude ir muitas procedūras sastāvdaļa. Līdz ar to tiesa kļūdaini konstatējusi, ka ir izdarīta kukuļa došana pirms dienesta darbības veikšanas.

[3.3.5] Tiesa nepamatoti atzinusi, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, jo tas ir pretrunā Senāta 2025. gada 16. janvāra lēmumam lietā Nr. SKK-1/2025, kurā norādīts, ka, lai atzītu šo kvalificējošo pazīmi, jākonstatē kopīgas tīšas darbības, personām atrodoties noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietā un apzinoties, ka nodarījums tiek izdarīts kopā ar vismaz vēl vienu personu, taču lietā šādi apstākļi nav konstatēti.

[3.4] Apsūdzētā /Persona G/ aizstāves un apsūdzētās /Persona N/ kasācijas sūdzībās norādīts, ka tiesa, piemērojot naudas sodu 6200euro, pārkāpusi Krimināllikuma 41. panta otro un ceturto daļu, jo nav izvērtējusi apsūdzēto personu mantisko stāvokli un iespējas samaksāt naudas sodu.

[3.5] Apelācijas instances tiesas saīsinātā un pilnā lēmuma rezolutīvā daļa nesakrīt, proti, atšķiras pilnā lēmuma pieejamības datums, tādēļ šāds pretrunīgs lēmums ir uzskatāms par procesuāli nederīgu dokumentu.

Nav iespējams arī pārliecināties, vai apelācijas instances tiesas pilno lēmumu parakstījuši visi tiesneši un vai tas parakstīts nolēmumā norādītajā datumā – 2026. gada 23. janvārī –, jo šajā dienā e-lietas portālā nebija pieejams pilns lēmums, bet bija pieejams vien tā noraksts.

Motīvu daļa

I

Par apsūdzības atbilstību Kriminālprocesa likuma 405. panta prasībām

[4] Senātam jāsniedz atbilde uz jautājumu, vai celtā apsūdzība atbilst Kriminālprocesa likuma 405.panta pirmās daļas 2. punkta prasībām.

[4.1] Saskaņā ar šo normu lēmumā par personas saukšanu pie kriminālatbildības prokurors norāda katra inkriminētā noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus, kas nosaka juridisko kvalifikāciju.

Tas nozīmē, ka apsūdzībā jānorāda faktiskie apstākļi, kas konkretizē katru noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmi, no kuras atkarīga juridiskā kvalifikācija. Izņēmums ir noziedzīgā nodarījuma objekts, kas sava abstraktā rakstura dēļ faktisko apstākļu līmenī nav jākonkretizē.

Īpaša nozīme apsūdzībā ir noziedzīgā nodarījuma sastāva objektīvās puses aprakstam.

No minētā izriet, ka apsūdzībā par Krimināllikuma 320. panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu jānorāda: 1) apsūdzētā kā valsts amatpersonas statusu pamatojošie apstākļi, parasti – amats; 2)kukuļa veids – materiālas vērtības, mantisks vai citāda rakstura labums; 3) kukuļa vērtība, ja vien tas nav nemantisks labums; 4) kukuļņemšanas izpausmes forma – pieprasīšana, izspiešana vai pieņemšana – , norādot, vai tā izdarīta personiski vai ar starpnieku; 5) dienesta darbība vai bezdarbība, par kuru kukulis pieprasīts, izspiests vai pieņemts, tajā skaitā norādot, vai tā ir likumīga vai nelikumīga un vai tā jau izdarīta vai paredzēta nākotnē; 6) panta trešajā daļā paredzētā kvalificējošā pazīme – izskatāmajā lietā tas, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās, norādot konkrētās personas, kuras šo grupu veidojušas.

Apsūdzībā papildus jānorāda arī noziedzīgā nodarījuma laiks un vieta.

Vienlaikus jāņem vērā, ka apsūdzības detalizācijas prasības nav absolutizējamas: no valsts apsūdzību uzturošās iestādes nevar ikreiz prasīt tādu faktisko apstākļu izklāstu, kas sīkāk nav konkretizējams (*Senāta 2024. gada 15. februāra lēmuma lietā Nr. SKK-6/2024, [ECLI:LV:AT:2024:0215.11120047317.16.L](#), 9.1. punkts*). Tādēļ, ja: 1) sīkākas detaļas objektīvi nav noskaidrojamas un 2) to nenoskaidrošana neliedz konstatēt visas noziedzīgā

nodarījuma sastāva pazīmes, apsūdzības konkretizācijai pieļaujamas mazāk stingras prasības (*Senāta 2025. gada 19. novembra lēmuma lietā Nr. SKK-73/2025, [ECLI:LV:AT:2025:1119.11904007418.6.L](#), 7.2. punkts*).

Piemēram, ja nav noskaidrojams nolaupītās mantas īpašnieks, apsūdzībā pietiek norādīt, ka nolaupītā manta ir sveša, nenorādot tās īpašnieku. Savukārt, ja nav noskaidrojama cita līdzizdarītāja identitāte, pietiek norādīt, ka nodarījums izdarīts kopā ar citu personu, nenorādot šo līdzizdarītāju.

[4.2] Vērtējot kasācijas sūdzību argumentus par apsūdzības atbilstību likuma prasībām, Senāts visupirms konstatē, ka kasatori šo jautājumu daļēji ir sajaukuši ar pierādīšanas un Krimināllikuma 320.panta interpretācijas jautājumiem.

Senāts uzsver, ka, pārbaudot apsūdzības atbilstību Kriminālprocesa likuma 405. panta prasībām, vērtējams tikai tas, vai apsūdzībā norādītā informācija pēc satura un apjoma atbilst likumā noteiktajām prasībām. Šajā stadijā nav vērtējama apsūdzībā norādīto faktisko apstākļu pierādītība. Savukārt apsūdzībā norādītā juridiskā kvalifikācija ir ņemama vērā vienīgi tiktāl, ciktāl tas nepieciešams, lai noteiktu, vai apsūdzībā norādītie faktiskie apstākļi atbilst attiecīgās juridiskās kvalifikācijas pazīmēm.

Ievērojot minēto, šajā lēmuma sadaļā aplūkojami tikai tie kasācijas sūdzības argumenti, kas attiecas uz apsūdzības atbilstību likuma prasībām.

[4.3] Senāts atzīst, ka apsūdzībā kopumā ir norādīti Kriminālprocesa likuma 405. panta pirmās daļas 2. punktā noteiktie faktiskie apstākļi.

No apsūdzībā aprakstītā izriet apsūdzēto amats – Valsts ieņēmumu dienesta Muitas kontroles punkta vecākais muitas uzraugs –, kā arī kopīgas noziedzīgas darbības mehānisms: sistemātiska kukuļu pieņemšana no transportlīdzekļu vadītājiem, kukuļos saņemtās naudas ievietošana kopīgi izveidotā slēpnī, tās vēlāka iznešana no muitas kontroles punkta teritorijas un sadalīšana savā starpā. Šie apstākļi ļauj secināt par iepriekšējas vienošanās saturu.

Apsūdzībā aprakstīta arī noziedzīgās vienošanās izpilde, tajā skaitā: 1) pieņemtā labuma veids – nauda – un tās apmērs; 2) cik reižu, kādos datumos un no kāda personu loka – muitas teritoriju šķērsojošo transportlīdzekļu vadītājiem – katrs apsūdzētais pieņēmis kukuli; 3) ka kukulis pieņemts pirms likumīgu darbību – muitas kontroles pasākumu izdarīšanas vai neizdarīšanas; 4) naudas sadale.

[4.4] Senāts atzīst, ka situācijā, kad kukuļdevēji nav saukti pie kriminālatbildības, kukuļņēmējiem izvirzītajā apsūdzībā nav obligāti jānorāda kukuļdevēju identitāte, jo tā nav Krimināllikuma 320. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma sastāva obligāta pazīme. Izšķiroša nozīme ir vien tam, vai apsūdzībā ir norādīts, par kādu valsts amatpersonas darbību vai bezdarbību kukulis ir pieprasīts, izspiests vai pieņemts. Savukārt tas, vai konkrētajā lietā šo apstākli iespējams pierādīt, nenoskaidrojot konkrētu kukuļdevēju, ir pierādīšanas, nevis apsūdzības atbilstības likuma prasībām jautājums.

[4.5] Senāts atzīst, ka apsūdzībā pēc Krimināllikuma 320. panta nav obligāti jānorāda arī personas, kuru interesēs kukulis ir dots un pieņemts. Pretējs secinājums būtu pretrunā ar likumgrozījumu mērķi.

Ar 2017. gada 8. jūnija grozījumiem Krimināllikumā, kas stājās spēkā 2018. gada 1. janvārī, no Krimināllikuma 320. panta dispozīcijas tika izslēgti vārdi „kukuļdevēja, kukuļa piedāvātāja, kukuļa apsūtītāja vai citas personas interesēs”. Šī norāde tika atzīta par lieku, jo varēja radīt iespaidu, ka izmeklēšanā ir nepieciešams papildus noskaidrot un vērtēt, kuras personas interesēs kukuļņēmējs, izmantojot savu dienesta stāvokli, rīkojies.

Minētie grozījumi pamatoti ar Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas (*Working Group on Bribery in International Business Transactions*) Latvijas novērtējumos paustajām bažām, ka šāda norāde var sašaurināt atbildību par kukuļošanu un neatbilst Latvijai no 2014. gada 30. maija saistošās Konvencijas par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos 1. pantā noteiktajam mērķim (sk. *Tieslietu ministrijas 2017. gada 13. februāra vēstuli par likumprojektu „Grozījumi Krimināllikumā”*. Pieejams: <https://titania.saeima.lv/LIVS12/saeimalivs12.nsf/0/D12E89828E2995EBC22580C7002658F8?OpenDocument>).

Tā kā izskatāmajā lietā apsūdzība attiecas uz laikposmu pēc minēto grozījumu stāšanās spēkā, jau šā iemesla dēļ personas, kuras interesēs kukulis dots un pieņemts, nenorādīšana nav pamats atzīt, ka apsūdzība neatbilst likuma

prasībām.

[4.6] Kā Senāts šajā lēmumā jau atzinis, apsūdzībā jānorāda valsts amatpersonas darbība vai bezdarbība, par kuru pieņemts labums. Tomēr šā apstākļa detalizācijas pakāpe nav pārspīlējama. To nosaka gan Krimināllikuma 320. panta saturs, gan Kriminālprocesa likumā noteiktās prasības apsūdzības saturam.

[4.6.1] Valsts amatpersonas darbība vai bezdarbība Krimināllikuma 320. panta izpratnē nav vienīgi precīzi individualizēta rīcība, piemēram, konkrēta dokumenta parakstīšana vai konkrēta lēmuma pieņemšana. Tā var izpausties arī kā vispārīgāk definēta rīcība konkrētā jautājumā vai procesā, kas saistīts ar valsts amatpersonas dienesta stāvokļa izmantošanu.

Piemēram, tā var būt labvēlība attiecībā uz ieslodzītā uzturēšanās apstākļiem brīvības atņemšanas iestādē, pat ja nav konkretizēts, vai tā izpaudīsies kā sadzīves apstākļu uzlabošana vai cits ieslodzītajam labvēlīgs risinājums. Tāpat tā var būt labvēlīga dienesta rīcība saistībā ar konkrētu publisko iepirkumu, būvniecības procesu vai līguma izpildi, pat ja nav konkretizēts, kādas konkrētas darbības valsts amatpersonai būtu jāveic vai no kādām darbībām jāatturas šajā procesā.

Pretēja Krimināllikuma 320. panta izpratne būtu pārlietu burtiska un nepamatoti sašaurinātu normas tvērumu, jo kukuļa došanas vai pieņemšanas brīdī koruptīvās vienošanās dalībniekiem ne vienmēr ir iespējams precīzi paredzēt, kādās konkrētās darbībās vai bezdarbībā izpaudīsies valsts amatpersonas turpmākā rīcība. Tas jo īpaši attiecas uz ilgstošiem vai vairākposmu procesiem, kuros valsts amatpersonas rīcības konkrētā forma var būt atkarīga no turpmākās procesa gaitas, citu personu rīcības vai citiem apstākļiem, kas nav atkarīgi no koruptīvās vienošanās dalībnieku gribas.

Šādu izpratni pamato Krimināllikuma 320. panta jēga un mērķis.

Norma aizsargā valsts dienesta autoritāti, objektivitāti un neitralitāti. Šo interesi apdraud ne tikai kukulis par jau precīzi noteiktu darbību vai bezdarbību, bet arī kukulis par labvēlīgu rīcību amatpersonas kompetencē esošā konkrētā procesā vai jautājumā. Valsts amatpersonas dienesta rīcību šajos ietvaros var ietekmēt ar kukuli arī tad, ja tā pieņemšanas brīdī vēl nav zināma katra konkrētā darbība, kas tai būs jāveic vai no kuras jāatturas.

Vienlaikus šāda sagaidāmā dienesta rīcība jānošķir no pilnīgi abstraktas labvēlības dienesta ietvaros, piemēram, vispārējas gatavības nākotnē sniegt palīdzību, izrādīt pretimnākšanu vai uzturēt labvēlīgu attieksmi, kas nav saistīta ar konkrētu dienesta jautājumu vai procesu. Tik abstrakta labvēlība kukuļņemšanas sastāva konstatēšanai nav pietiekama. Pretējā gadījumā likumā noteiktā prasība konstatēt valsts amatpersonas darbību vai bezdarbību zaudētu patstāvīgu nozīmi.

Ievērojot minēto, izšķiroša ir šāda robežšķirtne: nepietiek ar norunu „esi labvēlīgs nākotnē”, bet pietiek ar norunu „esi labvēlīgs noteiktā procesā vai jautājumā, izmantojot savu dienesta stāvokli”. Šāda izpratne nodrošina, ka Krimināllikuma 320. pantā paredzētā pazīme – valsts amatpersonas darbība vai bezdarbība – saglabā patstāvīgu nozīmi. Vienlaikus tā ir normas tekstā balstīta un tās mērķim atbilstoša paplašināta interpretācija, nevis aizliegta analogija, jo tā nepārsniedz likumā lietoto jēdzienu iespējami plašāko nozīmi.

[4.6.2] No minētā izriet arī prasības apsūdzības saturam. Proti, apsūdzībā nav jānorāda precīzi individualizēta valsts amatpersonas darbība vai bezdarbība. Pietiek, ja tajā norādīts konkrēts dienesta jautājums vai process, kurā sagaidāma ar valsts amatpersonas dienesta stāvokļa izmantošanu saistīta rīcība.

Turklāt apsūdzības detalizācijas pakāpi ietekmē tas, kādus apstākļus konkrētajā lietā objektīvi bija iespējams noskaidrot. Ja sīkākas detaļas nav noskaidrojamas, taču tas neliedz konstatēt visas noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīmes, apsūdzībā tās nav jāietver.

[4.6.3] Šo izpratni apstiprina arī līdzšinējā judikatūra.

Piemēram, Senāts ir atstājis negrozītu notiesājošu spriedumu lietā, kurā konstatēts, ka kukulis citstarp pieņemts par to, lai konkrēta, spriedumā norādīta līguma izpildes gaitā valsts amatpersonas izrādītu labvēlību darbu izpildītājam un nepieciešamības gadījumā pieņemtu viņam labvēlīgus lēmumus, atsevišķi nekonkretizējot, kādi tieši lēmumi būtu pieņemami (sk. *Senāta 2019. gada 25. aprīļa lēmuma lietā Nr.SKK-33/2019, ECLI:LV:AT:2019:0425.12812000713.2.L*, 7.18. punktu).

Senāts ir atstājis negrozītu notiesājošu spriedumu arī lietā, kurā konstatēts, ka kukulis pieņemts par to, lai būvatļaujas izsniegšanas procesā pašvaldības institūcijās tiktu pieņemti projekta virzītājiem labvēlīgi starplēmumi, tos nekonkretizējot, un gala lēmums (*Senāta 2016. gada 20. jūnija lēmums lietā Nr. [SKK-27/2016, 16870000208](#)*).

[4.6.4] Piemērojot minētos kritērijus izskatāmajā lietā, Senāts secina, ka konkrētā apsūdzība tiem atbilst.

Apsūdzībā ir pietiekami konkretizēta valsts amatpersonas dienesta rīcība – mantisku labumu pieņemšana par muitas kontroles pasākumu veikšanu vai neveikšanu vecākā muitas uzrauga kompetences ietvaros attiecībā uz Latvijas muitas teritoriju šķērsojošiem transportlīdzekļu vadītājiem.

Šāda konkretizācija norāda gan valsts amatpersonas kompetences jomu, gan dienesta situāciju, kurā mantiskie labumi pieņemti.

Tas vien, ka apsūdzībā nav sīkāk norādīts sagaidītās pretimnākšanas veids, piemēram, vai tā būs muitas kontroles neveikšana, pāātrināšana vai mazāk rūpīga kontroles veikšana, šo secinājumu nemaina. Visi šie iespējamie rīcības veidi attiecas uz valsts amatpersonas dienesta darbības jomu – muitas kontroles īstenošanu.

Arī tiesības uz aizstāvību netiek ierobežotas, ja apsūdzība ļauj saprast, ar kuru valsts amatpersonas kompetences jomu mantiskie labumi tiek saistīti.

[4.6.5] Minētais nav pretrunā arī Senāta 2022. gada 10. novembra lēmumā lietā Nr. SKK-123/2022 izteiktajai atziņai, no kuras izriet, ka arī tad, ja valsts amatpersona regulāri iesaistās dažādu jautājumu risināšanā, kas ir potenciālā kukuļdevēja interesēs, ir būtiski noteikt, par kuru no vairākiem lēmumiem vai amata pienākumiem kukulis dots.

Minētajā lietā apstākļi bija būtiski atšķirīgi no izskatāmās lietas apstākļiem. Proti, tajā nebija noskaidrots, par kuru no vairākiem iespējamiem lēmumiem vai amata pienākumiem kukulis dots valsts amatpersonai ar plašām pilnvarām – pilsētas domes priekšsēdētāja vietniekam. Tātad nebija pietiekami norobežota kompetences joma, ar kuru kukuļa došana bija saistīta.

Savukārt izskatāmajā lietā šāds trūkums nepastāv, jo apsūdzībā norādītā sagaidāmā rīcība ir saistīta ar konkrētu kompetences jomu – muitas kontroles procesu, proti, muitas kontroles pasākumu veikšanu vai neveikšanu attiecībā uz transportlīdzekļu vadītājiem, kuri šķērso Latvijas muitas teritoriju.

[4.7] Senāts atzīst, ka apsūdzībā pēc Krimināllikuma 320. panta nav obligāti jānorāda konkrēts veids, kādā izpaudusies dienesta stāvokļa izmantošana, šādu divu iemeslu dēļ.

Krimināllikuma 320. pantā ietvertās frāzes „izdarīta darbība vai pieļauta bezdarbība, izmantojot savu dienesta stāvokli” nozīme ir šāda: kukulis tiek pieņemts, pieprasīts vai izspiests saistībā ar valsts amatpersonas dienesta, nevis privātu rīcību. Citiem vārdiem, divdabja teiciens „izmantojot savu dienesta stāvokli” nav patstāvīga pazīme, kas būtu nošķirama no attiecīgās darbības vai bezdarbības.

Turklāt Krimināllikuma 320. pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums ir formāla sastāva, tādēļ tas ir pabeigts jau ar attiecīgās kukuļņemšanas formas, piemēram, ar kukuļa pieprasīšanas vai pieņemšanas īstenošanu.

Ievērojot minēto, apsūdzībā nav obligāti atsevišķi konkretizējams, kā tieši izpaudusies dienesta stāvokļa izmantošana, kā arī nav obligāti jānorāda, vai valsts amatpersona attiecīgo dienesta darbību vēlāk izpildīja vai atturējās no tās izpildes.

[4.8] Nav pamatots arī kasatoru arguments, ka apsūdzēto tiesības uz aizstāvību aizskartas tādēļ, ka tikai tiesas nolēmuma motīvu daļā norādīts, ka: 1) mantisks labums pieņemts tieši no kukuļdevējiem un 2) transportlīdzekļu vadītāji naudu vispirms ievietoja dokumentos, bet muitas amatpersonas, pārbaudot šos dokumentus, naudu paņēma sev.

Lai gan šie apstākļi, ja lietā tie noskaidroti, vispārīgi būtu norādāmi apsūdzībā, jo tie precizē kukuļa pieņemšanas apstākļus, tas ir, vienu no sastāva pazīmēm, tomēr to neiekļaušana apsūdzībā konkrētajā lietā pati par sevi nenozīmē tiesību uz aizstāvību pārkāpumu. Izšķiroši ir tas, vai apsūdzība arī bez šīm detaļām ļāva saprast tās būtību un īstenot aizstāvību.

Konkrētajā gadījumā šāds skaidrības trūkums nav konstatējams.

Arī aizstāvības pozīcija apstiprina, ka apsūdzētie bija sapratuši apsūdzības būtību: apsūdzētie pēc būtības noliedza mantisku labumu pieņemšanas faktu vai apgalvoja, ka labumi pieņemti citā nolūkā, nevis apstrīdēja labumu pieņemšanas mehānismu kā tādu.

Arī apelācijas instances tiesa atzinusi, ka apsūdzībā norādītie apstākļi ļauj katram apsūdzētajam pilnvērtīgi īstenot savas tiesības uz aizstāvību. Savukārt kasācijas sūdzībās šis atzinums apstrīdēts vispārīgi, nenorādot pamatojumu, kādēļ tas būtu vērtējams kā kļūdainis.

[4.9] Atbildot uz kasatoru argumentu, ka apsūdzībā nav ietverta tiesu prakses apkopojumā norādītā informācija par valsts amatpersonas statusu, proti: 1) kādus valsts vai pašvaldības pienākumus apsūdzētie pildīja; 2) kādas pilnvaras viņiem bija piešķirtas; 3) saskaņā ar kādiem likumiem vai uzlikto uzdevumu šīs tiesības un pilnvaras noteiktas, Senāts norāda, ka šīs atziņas nav piemērojamas mehāniski, bet vērtējamās kopsakarā ar apsūdzības funkcijām.

Apsūdzības informatīvā funkcija prasa norādīt personai inkriminētā noziedzīgā nodarījuma faktiskos apstākļus tādā apjomā, lai tā varētu saprast, par ko viņa tiek apsūdzēta, un aizstāvēties.

Ja tiesu prakses apkopojumā norādītā prasība apsūdzībā raksturot apsūdzētā amata funkcijas, uzdevumus, tiesības, pienākumus un to normatīvos avotus tiktu saprasta burtiski, apsūdzībā būtu jāietver plašs šo apstākļu uzskaitījums arī tad, ja tas nav nepieciešams apsūdzības būtības izpratnei. Tas pārslogotu apsūdzību, padarītu to grūti uztveramu un neatbilstu apsūdzības informatīvajai funkcijai.

Ievērojot minēto, apsūdzībā nav izsmēloši jāapraksta apsūdzētā amata funkcijas, uzdevumi, tiesības un pienākumi. Parasti pietiek ar norādi uz personas amatu, savukārt amata tiesības, pienākumi vai funkcijas atklājamas tikai tiktāl, ciktāl tas nepieciešams, lai būtu saprotama pieņemtā labuma saikne ar konkrēto dienesta darbību vai bezdarbību.

Kā šajā lēmumā konstatēts iepriekš, izskatāmajā lietā šī saikne apsūdzībā ir atklāta.

[4.10] Senāts atzīst, ka tas vien, ka apsūdzētais /Persona I/ ir norādījis uz apsūdzības nesaprotamību, pats par sevi nenožīmē viņa tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

Tiesa, izskatot lietu pēc būtības, apgalvojumu par apsūdzības nesaprotamību nedrīkst ignorēt, tomēr tā pamatotība nav prezumējama. Tas pārbaudāms, vērtējot gan apsūdzības saturu, gan apsūdzētā norādītās neskaidrības un to ietekmi uz aizstāvības īstenošanu. Izšķiroši ir tas, vai apsūdzība, vērtējot to kopsakarā ar procesa gaitu, ļāva apsūdzētajam saprast apsūdzības būtību, identificēt viņam inkriminēto rīcību, saprast juridiski nozīmīgo faktu kodolu un izvēlēties aizstāvības veidu.

Senāts nekonstatē, ka apsūdzības formulējums izskatāmajā lietā, vērtējot to kopumā un kopsakarā ar procesa gaitu, būtu bijis objektīvi nesaprotams vai būtu liedzis apsūdzētajam saprast viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma būtību. Arī kasācijas sūdzībā nav norādīts, kura tieši apsūdzības daļa vai formulējums apsūdzētajam bija nesaprotams un kā šī neskaidrība liedza vai būtiski apgrūtināja aizstāvības īstenošanu.

Ievērojot minēto, Senātam nav pamata apšaubīt apelācijas instances tiesas atzinumu, ka apsūdzētā /Persona I/ iebildumi par apsūdzības nesaprotamību pēc būtības ir aizstāvības pozīcijas īstenošanas veids, nevis pamatota norāde par tiesību uz aizstāvību ierobežojumu.

[4.11] Tas, ka pie kriminālatbildības nav sauktas citas personas, kuras, iespējams, bija iesaistītas apsūdzēto izveidotajā kukuļņemšanas shēmā, nenožīmē, ka apsūdzība šajā lietā būtu celta vai uzturēta prettiesiski.

[4.11.1] Apsūdzības celšana konkrētai personai nav atkarīga no tā, vai pie kriminālatbildības sauktas visas citas personas, kuras, iespējams, bija iesaistītas noziedzīgajā nodarījumā. Izšķiroši ir vien tas, vai attiecībā uz konkrēto personu ir pietiekams pamats apsūdzības celšanai.

Kā to pamatoti atzinusi apelācijas instances tiesa, lēmums par apsūdzības celšanu konkrētai personai ietilpst prokurora kompetencē (*sk. lēmuma 38. punktu*).

[4.11.2] Arī vienlīdzīgas attieksmes princips nedod pamatu citam secinājumam.

Principi atšķiras no citiem tiesību avotiem citastarp tādā ziņā, ka tos nav iespējams izkārtot hierarhiskā secībā [...]. Rodoties kolīzijai starp tiesību principiem, tie jāizvērtē, ņemot vērā konkrēto situāciju un apstākļus. Citiem vārdiem, jānosaka, kuram no tiem ir lielāks „svars” tieši attiecīgajā situācijā (Iljanova D. *Vispārējo tiesību principu nozīme un piemērošana*. Rīga: Ratio iuris, 2005, 90. lpp.).

Judikatūrā atzīts, ka ar vienlīdzīgas attieksmes principu nevar pamatot prettiesiskas situācijas radišanu vai saglabāšanu (*Senāta 2021. gada 20. maija sprieduma lietā Nr. SKA-98/2021, ECLI:LV:AT:2021:0520.A42022816.11.S, 18. punkts*). Vienlīdzības princips nerada tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi, ja salīdzināmā situācija ir prettiesiska (*Senāta 2017. gada 17. marta sprieduma lietā Nr. SKA-15/2017, 8. punkts*). Citiem vārdiem, prioritārs ir legalitātes princips.

Arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra nedod pamatu citam secinājumam.

Lai gan tās judikatūrā ir atzīts, ka noteiktos apstākļos ilgstoša valsts iestāžu iecietība pret krimināllikumā sodāmu rīcību var pāraugt šādas rīcības *de facto* dekriminalizācijā, par to nav pamata runāt, ja šādas iecietības iemesli nav zināmi, piemēram, ja iestādēm nav bijis pietiekamas informācijas vai resursu attiecīgās rīcības izmeklēšanai (Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2013. gada 25. jūlija sprieduma lietā „*Khodorkovskiy and Lebedev v. Russia*”, *iesniegums Nr. 11082/06, 13772/05, 817. punkts*).

[4.12] Apkopojot minēto, Senāts atzīst, ka izskatāmajā lietā celtajā apsūdzībā nav konstatējami tādi trūkumi, kas būtu lieguši vai apgrūtinājuši tiesību uz aizstāvību īstenošanu. Līdz ar to zemāko instanču tiesām bija pienākums vērtēt celtās apsūdzības pamatotību pēc būtības.

II

Par nolēmuma atbilstību Kriminālprocesa likuma prasībām, izvērtējot pierādījumus

[5] Tālāk Senāts pārbaudīs, vai apelācijas instances tiesa, pamatojot lēmumu un novērtējot pierādījumus, ir pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 511. panta otrās daļas un 564. panta ceturtās daļas pārkāpumus.

Minētajās tiesību normās noteikto prasību izpilde ir cieši saistīta ar pienākumu ievērot šā likuma 123.–130. pantā nostiprinātos pierādījumu vērtēšanas noteikumus.

[5.1] Kasācijas instances tiesa pierādījumus lietā no jauna neizvērtē (Kriminālprocesa likuma 569.panta pirmā daļa). Tomēr tās kompetencē ir pārbaudīt, vai apelācijas instances tiesa ir vērtējusi pierādījumus un vai šis vērtējums atbilst likumā izvirzītajām prasībām (*Senāta 2006. gada 2. oktobra lēmums lietā Nr. SKK-568. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmumi 2006. Rīga: Latvijas Tiesnešu mācību centrs, 2007, 87. lpp., Senāta 2015. gada 27. maija lēmums lietā Nr. SKK-325/2015, 11815000609*).

Kasācijas instances tiesa var atzīt tiesas pieļautu pārkāpumu pierādījumu vērtēšanā, ja, piemēram, tiesas izdarītie secinājumi vai nu vispār nebalstās uz pierādījumiem, bet tikai uz pieņēmumiem, vai ja secinājumi loģiski nevar izrietēt no novērtētajiem pierādījumiem, vai ja kāda pierādījuma saturs ir acīmredzami nepareizi noskaidrots, piemēram, tiesa vispār nepareizi izlasījusi rakstveida dokumentu vai izlaidusi no vērtējuma kādu dokumenta vai liecības daļu (*Senāta 2018. gada 13. februāra sprieduma lietā Nr. SKA-92/2018, ECLI:LV:AT:2018:0213.A420433513.2.S, 7. punkts*), vai arī ja pierādījumu vērtējums ir pretrunīgs un acīmredzami nepilnīgs (*Senāta 2021. gada 23. septembra sprieduma lietā Nr. SKA-138/2021, ECLI:L:AT:2021:0923.A43009415.14.S, 13. un 23. punkts*).

Pārkāpums pierādījumu vērtēšanā var tikt konstatēts arī tad, ja apsūdzētā vainīguma pamatošanai izmantoti nepieļaujami pierādījumi.

[5.2] Senāts konstatē, ka tiesa nav pieļāvusi procesuālo normu pārkāpumus, apsūdzēto vainīguma pamatošanai izmantojot /Persona I/ liecības, kas sniegtas pēc viņa aizturēšanas.

Apelācijas instances tiesa ir izvērtējusi apsūdzētā /Persona I/ pirmās instances tiesā norādīto argumentu par iespējamu morālu spiedienu un spīdzināšanu pēc aizturēšanas.

Noraidot šo argumentu, tiesa ņēmusi vērā, ka aizturēšanas un nopratināšanas protokolos sūdzības nav fiksētas, savukārt pats /Persona I/ norādījis, ka liecības sniedzis brīvprātīgi, bez viltus, maldiem un spaidiem (*lēmuma 41. punkts*). Tādējādi tiesa faktiski ņēmusi vērā ne tikai protokolos fiksētās ziņas, bet arī to, ka apgalvojumi par prettiesisku ietekmi liecību iegūšanā izteikti tikai pēc ievērojama laika kopš attiecīgo procesuālo darbību veikšanas.

Senāts papildus ņem vērā, ka: 1) aizturēšanas laikā /Persona I/ par savu veselības stāvokli norādīja, ka sūdzību viņam nav (*lietas 3. sējuma 49. lapa*); 2) pēc aizturēšanas diennakts laikā viņš pratināts trīs reizes un kopējais nopratināšanu ilgums bija 3 stundas un 32 minūtes, turklāt pratināšanas notika dienas laikā (*lietas 3. sējuma 48.–55., 60.–63., 71. lapa*); 3) /Persona I/ izsniegts dežurējošo advokātu saraksts (*lietas 3. sējuma 64. lapa*), un katrā nopratināšanā viņam atgādinātas tiesības uz aizstāvi, no kurām viņš atteicies; 4) /Persona I/ izsniegts izraksts no Kriminālprocesa likuma par personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību, pamattiesībām kriminālprocesā, kā arī par aizturētā tiesībām un pienākumiem (*lietas 3. sējuma 56–58. lapa*).

Minētie apstākļi neliecina par pārmērīgu pratināšanas slodzi vai tādu procesuālo situāciju, kas pati par sevi radītu pamatu secinājumam par nepieļaujamu spiedienu uz apsūdzēto.

Tāpat Senāts konstatē, ka kasācijas sūdzībā nav norādīti konkrēti pārbaudāmi apstākļi, kurus apelācijas instances tiesa nebūtu izvērtējusi, un nav norādes par to, ka apsūdzētais būtu lūdzis papildus pārbaudīt konkrētus apstākļus, piemēram, aizturēšanas telpas īpatnības, atpūtas iespējas vai ēdināšanu.

Saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru apgalvojumiem par sliktu izturēšanos (*allegations of ill-treatment* – angļu val.) jābūt pamatotiem ar atbilstošiem pierādījumiem. Lai izvērtētu šādus pierādījumus, Tiesa piemēro pierādīšanas standartu „ārpus pamatotām šaubām”. Šāds pierādīšanas standarts var izrietēt no pietiekami spēcīgiem, skaidriem un savstarpēji saskanīgiem secinājumiem vai līdzīgām neatspēkotām faktu prezumpcijām (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2020. gada 22. septembra sprieduma lietā „Balbashev v. Russia”, iesnieguma Nr.13074/07, 56. punkts, 2013. gada 17. oktobra sprieduma lietā „Keller v. Russia”, iesnieguma Nr.26824/04, 114. punkts*).

No šīs judikatūras izriet, ka apgalvojumam par sliktu izturēšanos jābūt pietiekami konkrētam un pārbaudāmam, lai to varētu izvērtēt pēc būtības.

Rezumējot minēto, Senātam nav pamata atzīt, ka /Persona I/ liecību izmantošana pierādīšanā būtu bijusi nepieļaujama.

[5.3] Pārbaudot arī pārējos kasācijas sūdzībās norādītos argumentus, Senāts konstatē, ka tajās nav pamatoti procesuālo normu pārkāpumi, bet galvenokārt atkārtoti apelācijas sūdzībās minētie argumenti, kurus apelācijas instances tiesa izvērtējusi un motivēti noraidījusi.

Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka pirmās instances tiesa pierādījumus izvērtējusi atbilstoši Kriminālprocesa likuma 9. nodaļas nosacījumiem, un tādēļ, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 564.panta sesto daļu, nolēmusi neatkārtot šajā spriedumā minētos pierādījumus un to vērtējumu.

Ja apelācijas instances tiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma argumentiem, tie kļūst par tās nolēmuma argumentiem (*Senāta 2018. gada 8. novembra spriedums lietā Nr. SKA-885/2018, [ECLI:LV:AT:2018:1108.A420256416.4.S](#), 20. punkts*).

[5.4] Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka apsūdzēto versija par slēpnī glabātu personīgo naudu kopīgiem pasākumiem, pusdienām un bērēm nav ticama, jo tā ir pretrunā citiem lietā esošajiem pierādījumiem, tajā skaitā apsūdzēto sarakstei un sarunu audioierakstiem, kuros apspriesta slēpņa izveidošana, naudas pieņemšana un slepena iznešana no ēkas, kā arī izvairīšanās no pārbaudēm un naudas sadalīšana (*lēmuma 30. punkts*).

[5.5] Attiecībā uz noziedzīgās vienošanās pastāvēšanu apelācijas instances tiesa norādījusi, ka nav obligāti konstatēt apsūdzēto iepriekšēju vienošanos pirms katra kukuļa pieņemšanas, jo noziegums īstenots ilgstoši, sistemātiski un pēc vienotas shēmas. Apsūdzēto saskaņotā rīcība – kukuļos saņemtās naudas novietošana kopīgā slēpnī un tās sadale – liecina par vienotu nodomu un iepriekšēju vienošanos (*lēmuma 29. punkts*).

Senāts atzīst, ka šāds apelācijas instances tiesas secinājums ir pamatots. Noziedzīga vienošanās nav pierādāma vienīgi ar tiešiem pierādījumiem par tās noslēgšanu; par tās pastāvēšanu var izsecināt arī no netiešu pierādījumu kopuma, ja tas ļauj izdarīt loģisku un pārliecinošu secinājumu par šādas vienošanās pastāvēšanu.

Izskatāmajā lietā apelācijas instances tiesa noziedzīgo vienošanos nav prezumējusi, bet izsecinājusi no lietā konstatēto faktisko apstākļu kopuma, tajā skaitā apsūdzēto darbību rakstura, savstarpējās saskaņotības un rīcības secības. Pamatojoties uz šo apstākļu kopumu, tiesa bija tiesīga secināt, ka apsūdzēto rīcība nebija nejauša vai savstarpēji nesaistīta.

[5.6] Apelācijas instances tiesa pievienojusies pirmās instances tiesas atzinumiem, kura, izvērtējusi liecinieku liecības, secinājusi, ka: 1) transportlīdzekļu vadītāji naudu ievietoja dokumentos pirms muitas procedūras; 2) nauda tika dota par muitas procedūru paātrināšanu, kā arī par to, lai muitnieki nepamanītu un nenoformētu sīkus pārkāpumus (sk. *pirmās instances tiesas sprieduma 8.2. punktu*).

Tādējādi nolēmumā pamatots gan kukuļa došanas laiks – pirms dienesta darbības izdarīšanas vai neizdarīšanas –, gan norādīta dienesta darbība un bezdarbība, par kuru kukulis dots.

[5.7] Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka apsūdzētā /Persona M/ vainīgums pierādīts ar pierādījumu kopumu, tajā skaitā: 1) liecinieku liecībām par /Persona M/ balss atpazīšanu audioierakstos fiksētajās sarunās; 2) pašā apsūdzētā /Persona M/ sākotnējām liecībām par naudas pieņemšanu no transportlīdzekļu vadītājiem un kopīgā slēpņa izmantošanu; 3) /Persona Z/, /Persona AA/, /Persona AB/, /Persona C/, /Persona I/ liecībām, kurās viņi apstiprinājuši un detalizēti aprakstījuši naudas pieņemšanas shēmu no transportlīdzekļu vadītājiem, tajā skaitā slēpņa atrašanās vietu, izskatu un tajā glabātās naudas novietošanu (*pirmās instances tiesas sprieduma 7.1. punkts un apelācijas instances tiesas lēmuma 34. punkts*).

[5.8] Apelācijas instances tiesa ir pievienojusies pirmās instances tiesas atzinumam, ka apsūdzētais /Persona G/ zināja par naudas slēpni un tā izmantošanas mērķi, kā arī pats tajā ievietoja no transportlīdzekļu vadītājiem saņemto naudu (*pirmās instances tiesas sprieduma 7.3.1. punkts*).

Apsūdzētā /Persona G/ vainīgums pamatots arī ar: 1) liecinieka /Persona AB/ liecībām par /Persona G/ balss atpazīšanu viņam atskaņotajos audioierakstos, kuros runāts par slēpnī ievietoto naudu un tās sadali (*pirmās instances tiesas sprieduma 4.6. punkts*); 2) videoierakstos un to apskates protokolos fiksētajām /Persona G/ darbībām pie slēpņa.

Tiesa atzinusi, ka apsūdzībā norādītās darbības konkrētajos datumos atspoguļotas attiecīgajos videoierakstos (*pirmās instances tiesas sprieduma 7.3.1. punkts*).

[5.9] Apelācijas instances tiesa pievienojusies pirmās instances tiesas atzinumam, ka videoierakstos un to apskates protokolos fiksētas apsūdzētās /Persona N/ darbības pie slēpņa un apsūdzībā norādītās /Persona N/ darbības konkrētajos datumos atspoguļotas arī attiecīgajos videoierakstos (*pirmās instances tiesas sprieduma 7.3.1. punkts, apelācijas instances tiesas lēmuma 36. punkts*).

Tāpat apelācijas instances tiesa izvērtējusi, ka kratīšanās pie /Persona N/ netika atrasti kukuļos saņemtie naudas līdzekļi, un secinājusi, ka tas neaplicina apsūdzētās nevainīgumu, jo viņas vainīgums pierādīts ar citiem pierādījumiem, kurus pirmās instances tiesa ir izvērtējusi (*lēmuma 39. punkts*).

[5.10] Senāts nekonstatē Kriminālprocesa likuma 125. panta pirmās daļas 2. punkta pārkāpumu saistībā ar citos kriminālprocesos taisītu spriedumu izmantošanu.

Šāds pārkāpums būtu konstatējams tad, ja tiesa apsūdzēto vainīgumu būtu pamatojusi vienīgi ar citos kriminālprocesos taisītiem spriedumiem, nepārbaudot izskatāmajā lietā iegūtos pierādījumus.

Izskatāmajā lietā šādi apstākļi nav konstatēti, jo citos kriminālprocesos taisītos spriedumus, kas pievienoti izskatāmajai lietai, tiesa izmantojusi tikai kā vienu no pierādījumu avotiem. Tā patstāvīgi pārbaudījusi un novērtējusi gan citus izskatāmajā lietā esošos pierādījumus, gan citos kriminālprocesos notiesāto personu liecības.

[5.11] Rezumējot minēto, Senāts atzīst, ka kasācijas sūdzību argumenti par pierādījumu nepietiekamību notiesājoša nolēmuma taisīšanai ir pamatoti ar kasatoru subjektīvo viedokli par lietā esošo pierādījumu vērtējumu, faktiski pauž sūdzības iesniedzēju neapmierinātību ar tiem secinājumiem, kādus izdarījusi apelācijas instances tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumus, un ir vērsti uz to, lai panāktu apelācijas instances tiesas nolēmuma atcelšanu nevis juridisku, bet faktisku iemeslu dēļ, kas ir pretrunā ar Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmo daļu.

Kasācijas instances tiesas kompetencē nav, pārbaudot pierādījumus, pārliecināties, ka izslēgta jebkura iespējamība, ka pierādījumu pārbaudes rezultātā varētu izdarīt kasatoram labvēlīgāku secinājumu. Tā būtu atkārtota pierādījumu novērtēšana pēc būtības, ko veic pirmās un apelācijas instances tiesa (*Senāta 2018. gada 13. februāra sprieduma lietā Nr. SKA-92/2018, [ECLI:LV:AT:2018:0213.A420433513.2.S](#), 7. punkts, 2021. gada 5. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-698/2021, [ECLI:LV:AT:2021:1105.A420278019.11.S](#), 6. punkts, 2023. gada 24. novembra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-852/2023, [ECLI:LV:AT:2023:1124.A420160422.12.L](#), 3. punkts*).

[5.12] Atbildot uz apsūdzētā /Persona K/ aizstāves argumentu, ka vairāki liecinieki ir liecinājuši par kukuļu pieņemšanu, tomēr pie kriminālatbildības nav saukti, un tādējādi prokurors mākslīgi atvieglojis viņam uzlikto pierādīšanas pienākumu, Senāts norāda, ka vispārīgi liecību ticamība ir atkarīga nevis no personas procesuālā statusa, bet no liecību satura, konsekvences, atbilstības citiem lietā esošiem pierādījumiem un citiem apstākļiem. Tādēļ apstāklis, ka persona nopratināta liecinieka, nevis personas, kurai ir tiesības uz aizstāvību, statusā, pats par sevi neliecina nedz par to, ka liecības nav ticamas, nedz par mākslīgu pierādīšanas atvieglošanu.

Kasācijas sūdzībā turklāt nav arī pamatots, kā tieši personas nopratināšana liecinieka statusā būtu varējusi atvieglot prokuroram pierādīšanu izskatāmajā lietā.

III

Par Krimināllikuma 320. panta trešās daļas piemērošanu

[6] Senāts nekonstatē Krimināllikuma 320. panta trešās daļas nepareizu piemērošanu.

[6.1] Kvalificējot noziedzīgo nodarījumu kā kukuļņemšanu, likums neprasa, lai valsts amatpersona reāli izdarītu kādu darbību vai atturētos no tās kukuļdevēja interesēs (*Senāta 2015. gada 4. jūnija lēmums lietā Nr. [SKK-159/2015](#), 11819000909; Mežulis D. *Korupcijas ierobežošanas krimināltiesiskie līdzekļi*. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2003, 76. lpp.; Krastiņš U., Liholaja V., Hamkova D. *Krimināllikuma komentāri. Trešā daļa (XVIII-XXV nodaļa)*. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016, 594. lpp.*).

Likums neprasa arī to, lai būtu pierādīts, ka valsts amatpersona, pieņemot kukuli vai tā solījumu, būtu gribējusi izpildīt kukuļdevējam solīto (Mežulis D. *Korupcijas ierobežošanas krimināltiesiskie līdzekļi*. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2003, 78. lpp.). Viltus elementi iespējami ne tikai krāpšanā, bet arī citos noziegumos, tajā skaitā kukuļņemšanā (*Senāta 2015. gada 4. jūnija lēmums lietā Nr. [SKK-159/2015](#), 11819000909*).

Šādas izpratnes pareizību apstiprina Krimināllikuma 320. panta mērķis. Proti, šī norma aizsargā valsts institūciju dienesta normālu darbību un sabiedrības uzticību tam, ka valsts amatpersona rīkojas tiesiski. Šīs intereses tiek apdraudētas arī tad, ja valsts amatpersona, pieņemot kukuli vai tā solījumu, rada vienīgi iespaidu, ka tās rīcību iespējams ietekmēt ar prettiesisku labumu, pat ja viņa nav nodomājusi izpildīt kukuļdevējam solīto.

Šādu secinājumu apstiprina arī sistēmiskā interpretācija. Proti, Krimināllikuma 320. pantā atbildība paredzēta par kukuļa pieņemšanu „par” darbību vai bezdarbību, savukārt citās normās, kurās likumdevējs paredzējis speciālu nolūku, tas ir norādīts tieši. Piemēram, šāda norāde ietverta Krimināllikuma 85., 192. un 298. pantā.

Tā kā Krimināllikuma 320. pantā šādas norādes nav, nolūks izpildīt darbību vai atturēties no tās nav šā noziedzīgā nodarījuma sastāva pazīme.

Ievērojot minēto, kukuļņemšanas sastāvu veido kukuļa vai tā solījuma pieņemšana par darbību vai bezdarbību arī tad, ja valsts amatpersona solīto faktiski nav īstenojusi un, pieņemot prettiesisko labumu, nav domājusi to īstenot. Tāpēc apelācijas instances tiesa pamatoti atzinusi, ka nav nozīmes, vai apsūdzētie pēc naudas pieņemšanas rīkojās kukuļdevēja vai kādas citas personas interesēs un, ja rīkojās, kādas darbības veica (*lēmuma 28. punkts*).

[6.2] Kasatoru arguments, ka kukuli nevar pieņemt no nenoskaidrotas personas tādēļ, ka par labuma došanas mērķi var liecināt tikai tā devējs, nav pamatots.

Krimināllikuma 320. pants neprasa noskaidrot kukuļdevēja identitāti kā obligātu šī noziedzīgā nodarījuma pazīmi. Izšķiroši ir vien tas, vai labums pieņemts par valsts amatpersonas darbību vai bezdarbību, ko viņa var izdarīt, izmantojot dienesta stāvokli. Tādēļ ir pietiekami, ja labuma pieņemšana par šādu darbību vai bezdarbību izriet no lietā esošiem pierādījumiem.

Apelācijas instances tiesa to ir konstatējusi, un, kā pamatots iepriekš, procesuālo normu pārkāpumus šajā vērtējumā nav pieļāvusi.

[6.3] Tiesa šādus pārkāpumus nav pieļāvusi, atzīstot par pierādītu arī to, ka nauda transportlīdzekļu vadītāju dokumentos tika ievietota un nodota apsūdzētajiem saistībā ar dienesta pienākumu izpildi. Tādēļ tiesai nebija pamata šo naudu atzīt par dāvanu likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” izpratnē vai apsūdzēto rīcību vērtēt Krimināllikuma 325. panta tvērumā.

Saskaņā ar Civillikuma 1912. pantu dāvinājums ir tiesisks darījums, ar kuru kāds aiz devības piešķir otram bez atlīdzības kādu mantisku vērtību.

Kukuli no dāvanas nošķir tā funkcionālā nozīme, proti, kukuļa priekšmetu pieņem par kādas darbības izdarīšanu vai neizdarīšanu, izmantojot savu dienesta stāvokli (Liholaja V. *Noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā: likums un prakse*, 2007, 26., 99. lpp. Pieejams: https://ppdb.mk.gov.lv/wp-content/uploads/2023/05/TM_Noiedzīgi_nodarījumi_valsts_institūciju_dienesta_lik_un_prakse_2007.pdf).

Izskatāmajā lietā tiesa nav konstatējusi, ka nauda apsūdzētajiem būtu nodota aiz devības. Tieši pretēji – tiesa konstatējusi, ka nauda apsūdzētajiem nodota saistībā ar dienesta pienākumu izpildi. Tādēļ tiesa pamatoti atzinusi, ka nauda nav atzīstama par dāvanu.

Tas, ka nauda apsūdzētajiem tika nodota saistībā ar viņu dienesta pienākumu izpildi, vienlaikus izslēdza arī Krimināllikuma 325. panta piemērošanu. Šīs normas piemērošana ir apsverama gadījumos, kad valsts amatpersonas rīcībā nav konstatējamās kukuļņemšanas pazīmes.

[6.4] Atbildot uz argumentu par pretrunu starp muitas dienesta organizācijas aprakstu un tiesas secināto, ka dokumentu pārbaude notika pirms muitas procedūras uzsākšanas, Senāts norāda turpmāko.

Šis arguments balstīts pieņēmumā, ka labumu nevar uzskatīt par pieņemtu pirms dienesta darbības, ja dokumentu pārbaude ir muitas procedūras sastāvdaļa.

Senāts tam nepiekrīt.

Pazīme „pirms darbības izdarīšanas vai neizdarīšanas” aptver arī gadījumus, kad labuma pieņemšanas brīdī dienesta rīcība jau ir sākta, bet nav pabeigta, un valsts amatpersona joprojām var ietekmēt tās norisi vai rezultātu. Šāda izpratne iekļaujas normas vārdiskajā tvērumā un neveido aizliegtu analogiju, jo pazīme „pirms darbības izdarīšanas vai neizdarīšanas” var tikt saprasta gan kā laiks pirms dienesta rīcības uzsākšanas, gan kā laiks pirms tās pabeigšanas.

Šādu paplašinātu interpretāciju pamato Krimināllikuma 320. panta sistēmiskā un teleoloģiskā interpretācija.

Likumdevējs ir nošķīris kukuli-uzpirkšanu no kukuļa-pateicības, proti, labuma pieņemšanu pirms dienesta darbības vai bezdarbības un pēc tās. Šā nošķīruma mērķis bija diferencēt atbildību atkarībā no kukuļa pieņemšanas laika, nevis radīt kriminālatbildības robu gadījumos, kad labums pieņemts dienesta darbības vai bezdarbības izpildes laikā.

Ievērojot minēto, arī tad, ja dokumentu pārbaude ir atzīstama par muitas procedūras sastāvdaļu, tas nenozīmē, ka konkrētajā gadījumā kukulis pieņemts pēc dienesta darbības vai bezdarbības izdarīšanas. Dokumentu pārbaudes laikā muitas procedūra vēl nav noslēgusies, un muitas amatpersonām joprojām ir iespēja ietekmēt tās norisi vai rezultātu.

[6.5] Senāts atzīst, ka tiesas konstatētie faktiskie apstākļi pamato kvalificējošās pazīmes „personu grupa pēc iepriekšējas vienošanās” piemērošanu.

[6.5.1] Kasatori, atsaucoties uz Senāta 2025. gada 16. janvāra lēmumā lietā Nr. SKK- 1/2025 izteikto atziņu par nepieciešamību līdzizdarītājiem vienlaikus atrasties noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietā, kļūdaini to

vispārinājuši, attiecinot to uz visiem līdzizdarīšanas gadījumiem, tajā skaitā kukuļņemšanu.

Minētā atziņa izteikta lietā par psihotropās vielas pārvietošanu pāri Latvijas Republikas valsts robežai (Krimināllikuma 190.¹ pants), tādēļ tā vērtējama šā noziedzīgā nodarījuma sastāva un konkrētās lietas faktisko apstākļu kontekstā.

Izšķiroši ir nevis tas, vai līdzizdarītāji vienlaikus atradušies noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietā, bet gan tas, vai izskatāmajā lietā ir konstatējamas līdzizdarīšanas pazīmes. Šīs pazīmes nosakāmas pēc likumā dotās līdzizdarīšanas definīcijas.

Krimināllikuma 19. pants noteic, ka par dalību (līdzizdarīšanu) uzskatāma apzināta noziedzīga darbība, ar kuru tīšu noziedzīgu nodarījumu kopīgi, to apzinoties, tieši izdarījušas divas vai vairākas personas (tas ir, grupa). Savukārt Krimināllikuma 20. pants līdzdalību definē kā apzinātu darbību vai bezdarbību, ar kuru persona (līdzdalībnieks) kopīgi ar citu personu (izdarītāju) piedalījusies tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, bet pati nav bijusi tā tiešā izdarītāja.

No šīm normām izriet, ka kvalificējošo pazīmi „personu grupa” veido tikai līdzizdarītāji. Tādēļ izšķiroši ir noskaidrot jēdziena „noziedzīga nodarījuma tieša izdarīšana” saturu.

[6.5.2] Jēdziena „noziedzīga nodarījuma tieša izdarīšana” kodolu veido darbības, kas atbilst noziedzīga nodarījuma sastāva objektīvajai pusei.

Šādu izpratni apstiprina arī tiesību doktrīna un judikatūra: līdzizdarītājs ir tas, kurš pilnībā vai daļēji kopā ar citu līdzizdarītāju veic darbības, kas atbilst noziedzīga nodarījuma objektīvai pusei (Krastiņš U. *Noziedzīga nodarījuma sastāvs un nodarījuma kvalifikācija. Teorētiskie aspekti*. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2014, 247. lpp.; Senāta 2022. gada 30. marta lēmuma lietā Nr. SKK-30/2022, [ECLI:LV:AT:2022:0330.11816005713.4.L.11.1. punkts](#)).

Tādēļ nav izšķiroši, kādā apjomā katrs līdzizdarītājs piedalīties noziedzīga nodarījuma objektīvās puses izpildē. Būtiski ir tas, ka katrs no viņiem izdarījis vismaz daļu no objektīvo pusi veidojošajām darbībām.

Ievērojot minēto, divu vai vairāku personu atrašanās vienā laikā un vietā nav līdzizdarīšanas obligāta pazīme. Tā var būt nozīmīga tikai tiktāl, ciktāl tā nepieciešama konkrētā noziedzīgā nodarījuma objektīvās puses kopīgai izpildei.

[6.5.3] No minētā izriet: lai pārbaudītu, vai apsūdzētie pamatoti atzīti par kukuļņemšanas līdzizdarītājiem, vispirms noskaidrojams, kādas darbības veido kukuļņemšanas objektīvo pusi.

Krimināllikuma 320. pants paredz kriminālatbildību par kukuļa pieprasīšanu, izspiešanu vai pieņemšanu.

Konkrētajā lietā apsūdzētajiem inkriminēta kukuļa pieņemšana. Tādēļ noziedzīgā nodarījuma objektīvo pusi veido kukuļa pieņemšanas process.

Kukuļos saņemtās naudas sadale pati par sevi neietilpst kukuļņemšanas objektīvajā pusē, ja vien konkrētajos apstākļos tā nav daļa no kukuļa pieņemšanas procesa. Konkrētajā lietā par to nevar būt runas, jo kukuļos saņemtās naudas sadale notikusi ilgāku laiku pēc tās ievietošanas kopīgajā slēpnī.

No minētā izriet, ka, vērtējot atsevišķi, katrs apsūdzētais, pieņemot kukuli no transportlīdzekļa vadītāja, ikreiz noziedzīgā nodarījuma objektīvo pusi īstenoja atsevišķi un pilnībā. Tomēr izskatāmajā lietā izšķiroši ir tas, ka tiesa konstatējusi kukuļņemšanu kā vienu turpinātu noziedzīgu nodarījumu (sk. Krimināllikuma 23. panta trešo daļu), kas izdarīts iepriekš saskaņota kopīga mehānisma ietvaros.

Ja vairākas darbības veido turpinātu noziedzīgu nodarījumu, tās gan materiālajās tiesībās, gan procesuālajās tiesībās parasti, neskaitot atsevišķus izņēmumus, vērtējamas kā vienots veselums (Maurach R., Gössel K.H., Zipf H. *Strafrecht. Allgemeiner Teil. Teilband 2*. Karlsruhe: C.F.Müller Juristischer Verlag, 1978, S. 310.–311.). Tādēļ, ja turpinātu noziedzīgu nodarījumu vairākas personas izdarījušas pēc iepriekšējas vienošanās, personu grupu neizslēdz tas vien, ka atsevišķas objektīvās puses darbības līdzizdarītāji īstenojuši atsevišķi.

Piemēram, ja iepriekš saskaņotas zādzības ietvaros vairākas personas katra atsevišķi dažādas mantas no viena avota iznes dažādos laikos, tas nerada šaubas par zādzības izdarīšanu personu grupā, lai gan katra persona

konkrēto darbību veikusi atsevišķi.

Tas pats attiecināms uz izskatāmo lietu. Tādēļ, ja tiesa konstatējusi, ka apsūdzētie pēc iepriekšējas vienošanās un vienota mehānisma ietvaros secīgi pieņēmuši kukuļus no transportlīdzekļu vadītājiem, katra apsūdzētā veiktā kukuļa pieņemšana ir viena kopīga turpināta noziedzīga nodarījuma objektīvās puses daļēja īstenošana.

IV

Citi jautājumi

[7] Nosakot naudas sodu mēru, abu instanču tiesas ir ņēmušas vērā apsūdzēto /Persona G/ un /Persona N/ mantisko stāvokli (*pirmās instances tiesas sprieduma 9.6. punkts, apelācijas instances tiesas lēmuma 44.3. punkts*).

Par mantiskā stāvokļa izvērtēšanu liecina arī tas, ka pirmās instances tiesa, kuras atzinumiem pievienojusies apelācijas instances tiesa: 1) ir motivējusi, kādēļ nav piemērojama mantas konfiskācija, un 2) ir atcēlusi arestu /Persona G/ piederošajam transportlīdzeklim un /Persona N/ piederošajiem nekustamajiem īpašumiem.

Turklāt Senāts konstatē, ka kasācijas sūdzībās nav norādīti konkrēti apstākļi, kas ļautu secināt, ka apsūdzētie nespēj samaksāt tiesas noteikto naudas sodu vai ka šāds soda mērs tiem būtu acīmredzami nesamērīgs.

Apsūdzētās /Persona N/ vispārīga norāde par trim apgādībā esošiem bērniem, nesniedzot konkrētas ziņas par savu mantisko stāvokli, ienākumiem un soda samaksas iespējām, pati par sevi nav motivēts arguments par naudas soda nesamērīgumu.

Ievērojot minēto, Senātam nav pamata atzīt, ka noteiktais naudas sods neatbilst soda individualizācijas un samērīguma principam.

[8] Tas vien, ka apelācijas instances tiesas saīsinātā nolēmuma rezolutīvajā daļā pilna nolēmuma pieejamības diena atšķiras no dienas, kas norādīta pilna nolēmuma rezolutīvajā daļā, nenozīmē, ka nolēmums ir nederīgs procesuāls dokuments.

Kriminālprocesa likuma 568. panta trešā daļa tieši paredz, ka tad, ja lietas apjoma, juridiskās sarežģītības vai citu objektīvu apstākļu dēļ pilns tiesas nolēmums nav sastādīts noteiktajā laikā, tiesnesis paziņo, kad būs pieejams pilns tiesas nolēmums. Pilna tiesas nolēmuma sastādīšanu vienā reizē var atlikt ne ilgāk par diviem mēnešiem, bet kopā pilna nolēmuma sastādīšanu var atlikt ne ilgāk par sešiem mēnešiem.

Tādējādi likums tieši paredz iespēju pārcelt pilna nolēmuma pieejamības dienu, un līdz ar to šīs dienas atšķirība saīsinātā un pilnā nolēmuma rezolutīvajā daļā pati par sevi nepadara nolēmumu par nederīgu procesuālu dokumentu.

Savukārt tas, ka e-lietas portālā pieejamajā nolēmuma norakstā nav redzami tiesnešu paraksti un dati par nolēmuma parakstīšanas laiku, pats par sevi nenozīmē, ka tas nav parakstīts likumā noteiktajā kārtībā vai nav parakstīts tajā norādītajā datumā.

[9] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 572. pantu kasācijas sūdzībā jāiekļauj tajā izteikto prasību pamatojums, norādot uz Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma būtisku pārkāpumu. Kopsakarā ar Kriminālprocesa likuma 569. panta pirmo daļu, 574. pantu un 575. pantu tas nozīmē, ka, izņemot 575.panta pirmajā daļā norādītos pārkāpumus, kasācijas sūdzībā jānorāda ne vien tiesību norma, kas sūdzības iesniedzēja ieskatā piemērota nepareizi, bet arī jāpamato, kā šīs normas nepareiza piemērošana izpaudusies konkrētajā lietā un kā tā ietekmējusi pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu.

Apsūdzētā /Persona E/ aizstāve kasācijas sūdzībā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un kriminālprocesu izbeigt.

Pamatojot kasācijas sūdzībā izteikto lūgumu, aizstāve īsi izklāstījusi apelācijas sūdzības argumentus un norādījusi, ka apelācijas instances tiesa ir pieļāvusi Krimināllikuma 35. panta, 41. panta ceturtās daļas un 575. panta trešās daļas pārkāpumus, kā arī norādījusi, ka iesniegs kasācijas sūdzības papildinājumus.

Senāts konstatē, ka kasācijas sūdzības papildinājumi lietā nav iesniegti. Savukārt iesniegtajā kasācijas sūdzībā ir vienīgi uzskaitītas, pēc aizstāves ieskata, pārkāptās tiesību normas. Līdz ar to šāda kasācijas sūdzība neatbilst Kriminālprocesa likuma 572. pantā noteiktajām prasībām.

[10] Ievērojot minēto apsvērumu kopumu, Senāts atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 13. augusta lēmums atstājams negrozīts, bet iesniegtās kasācijas sūdzības noraidāmas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. pantu un 587. panta pirmās daļas 1. punktu, Senāts

nolēma

atstāt negrozītu Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 13. augusta lēmumu, bet 1) apsūdzētā /Persona C/ un viņa aizstāves zvērinātas advokātes Kristīnes Groznes-Kļusovas; 2) apsūdzētā /Persona E/ aizstāves zvērinātas advokātes Ingas Lauces; 3) apsūdzētā /Persona G/ aizstāves zvērinātas advokātes Lolitas Vinogradovas; 4) apsūdzētā /Persona I/ aizstāves zvērinātas advokātes Agneses Sevastjanovas; 5) apsūdzētā /Persona K/ aizstāves zvērinātas advokātes Veras Lipskas; 6) apsūdzētā /Persona M/ un 7) apsūdzētās /Persona N/ kasācijas sūdzības noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

M. Leja A. Uminskis I.L. Zemīte